

20131208 Westerkerk AMSTERDAM JESAJA 11:1-10
Mat 1:1-18

Gemeente,

Nog veertien dagen en het is Kerst.

Vandaag brandt de tweede adventskaars al en over 16 dagen zijn we onontkoombaar bij Lukas 2 aangeland.

De stad weet het ook.

Amsterdam heeft Sinterklaas opgeborgen en de Kerstman uit de mottenballen gehaald. Kerst- markt en bomen overal! De etalages wedijveren met luxueuze cadeau- etalages alsof de crisis niet meer is dan een bedenkfel van zure medemensen. Op het Damrak is een hele kerstmarkt opgebouwd. Kerstmutsen, kerstbomen, truien, en veel vette etenswaren. Een voorraadschuur van de Kerstman.

Hier en daar een klein stalletje met een heel klein kindje erin.

Een grote wereld met een heel klein stalletje erin.

Zo hoort het ook: we zingen immers: Hulpeloos kind,/ dat zo trouw zondaars mint/--- of: al uw glorie legt gij af,/ hoor de engelen zingen de eer, of: zie die 't woord is zonder spreken./ziet, die vorst is zonder pracht, ziet die 't al is, in gebreke;; of: hij daalt uit 's vaders schoot terneer op aard om kind te zijn,/ een kindje arm en naakt en teer,/ al in een kribje klein...

En ja, dat is de essentie van het kerstfeest.

Eigenlijk gaat dat tegen onze natuur in. Diep in ons hart zouden we liever gehad hebben dat het allemaal wat groter en machtiger gebeuren zou; Jezus geboren was in het paleis van de koning of tenminste in de voorhof van de tempel! Liever een triomferende god eer bewijzen dan een die heeft besloten het menselijk bestaan te delen in al zijn kwetsbaarheid en kleinheid.

Wie zijn wij om God te vertellen wat `hij moet doen, maar we lezen in de krant hoe zelfs in een rijk land als het onze meer dan een miljoen mensen onder de armoedegrens leven, je zit voor de Tv en ziet die nimmer aflatende stroom van beelden uit Afghanistan, Centraal Afrika, Kiev, de Filipijnen; je luistert naar je kinderen en je vrienden en hun verhalen over ziekte en eenzaamheid, over mislukte relaties en angst om hun werk en je denkt onwillekeurig: God, grijp in! Wees almachtig! Het moet toch een koud kunstje zijn voor God om met zijn machtige rechterhand de boel naar zijn hand te zetten? God hoort groot te zijn, streng maar eerlijk, een overwinnaar, een koning bekleed met macht. Vluchtelingen gehuisd in veestallen hebben we al genoeg, slachtoffers ook. Wat moeten we dan met een hemels koor dat buiten de harde wereld staat te zingen; wat hebben we aan een kind, als we een held nodig hebben?

Wij zijn niet voor niets een geslacht van 'machers' en doeners en daar zijn we ook trots op! Wij kennen meer en kunnen meer dan alle generaties voor ons. Wij zijn daarom ook een generatie die luxe ziet als bewijs voor succes en we vinden dat stoer goddelijk ingrijpen een voorwaarde is voor het geloof.

We vinden het dan ook zo moeilijk om te horen dat het anders in elkaar steekt. Dat God weliswaar het leven mogelijk heeft gemaakt, het onderhoudt en het inspireert, maar dat hij de mensen de vrijheid gunt om het zelf gestalte geven. Ieder voor zich en samen met elkaar.

En omdat we zo in elkaar zitten is Advent, is voorbereiding op Kerst geen overbodige luxe. Zullen we gemeente niet, voor we weer met Lukas 2 worden bekogeld eens naar Mattheus 1 kijken?

Daar gaat het niet over 'herdertjes bij nachte' of over een 'stille heilige nacht', zo lijkt het, maar over de harde menselijke geschiedenis en de wereld van alledag.

Mattheus kiest een ander invalspunt voor het evangelie dan Lukas. Mattheus 1 klinkt wellicht een beetje als een verslag van de burgerlijke stand, Maar dat komt omdat we niet goed hebben leren lezen.

Frans Breukelman, de indrukwekkende exegeet uit de vorige eeuw, voor wie geen tittel of jota van de bijbel verloren ging, F. B heeft ons geleerd hoe dat zit met die twee verschillende beginnen van het evangelie.

Hij doet dat door ons een schetsje op te voeren van een imaginair gesprek tussen Mt en Lukas; die twee zegt hij ter toelichting, waren het roerend eens over hun **uitgangspunt** dat het evangelie van de Christus stevige moest worden verankerd in het Oude Testament, d.w.z. in de beloften die God zelf aan het joodse volk had gedaan: uitverkoren en aangesteld tot dienst aan alle mensen, volgens de Schriften. Dat is de bron van het evangelie.

Het gaat niet om een incident.

De geboorte van Christus is geen goddelijke opwelling, maar een gebeurtenis waarop God zich al lang had verheugd. Vandaar de nadruk op Bethlehem (zie de profetie van Micha), op de herders symbool van ambt en zorg, (zie Ezechiël) vandaar de nadruk op de bode van God – uit hoge hemel kom ik neer- en vandaar, als u wilt de dodelijke stilte in het paleis van de bastaard koning Herodes en in de ambtswoning van de opportunistische landvoogd Quirinius: Een kind ons geboren, een zoon ons gegeven, niet door *de mensen maar door God, zoals beloofd!*.

En het tweede waar Lukas en Mattheus het hartstochtelijk over eens zijn is: die geboorte van Jezus gaat alle mensen aan, niet alleen het tot dienst uitgekozen en benoemde volk. Deze kleine en bijna verborgen gebeurtenis moet dus worden aangekondigd als een ouverture voor het hele evangelie.

Ik, zegt Lukas, ik zal uitwerken dat hier in het Bethlehem van de belofte de Heiland, de heelmaker is geboren en dat van daaruit de Gods beloften aan mensen die hem zoeken een werkelijkheid wordt. Ik zal vooral schrijven over het heil aan mensen, gezondheid, vergeving.

En jij, zegt Lukas dan tegen Mattheus, jij moet laten zien dat dit kind niet zomaar wordt geboren, maar in de lijn staat van Gods handelen met de mensen, en in het bijzonder van diegenen die God heeft geroepen en gekozen als vertegenwoordigers van de mensheid en als hun aller dienaar: het joodse volk.

En zo komt Mattheus tot de Ouverture van zijn evangelie. Hij construeert – want niemand heeft dat ooit bijgehouden – het geslachtsregister van Jezus in drie maal 14 geslachten. Voor wie nog iets weet van getallen symboliek: 7 is het getal van de volheid (de hele schepping in zeven dagen, Jacob werkt zeven jaar voor Lea en nog eens zeven jaar voor Rachel..etc.) Drie maal veertien is drie maal de dubbele volheid. Voller kan niet.

Hij laat het geslachtsregister beginnen daar waar het geloof de kop opsteekt, bij de vader van alle gelovigen, Abraham. En de belofte is dat Hij met Abraham zal meereizen op zijn pelgrimage. Hij is de stamvader van Jezus, de oerdrager van de belofte dat God de mensen trouw is.

En die trouw blijft ook als de kinderen van Abraham niet bepaald toonbeelden zijn van wat je van mensen mag verwachten.

In de familiealbum van Jezus komen allerlei figuren voor.

- daar is Jacob de oplichter, die zijn vader, zijn broer en zijn oom genadeloos oplichtte;
- daar is Juda, de zoon van Jacob, die zijn twee zonen Perez en Zerah kreeg bij zijn schoon dochter die zich als een prostituee voordeed aan haar schoonvader;
- en daar zijn ineens twee vrouwen in dat album van Jezus' geslachtsregister. De geschiedenis van het Verbond is geen exclusieve mannenzaak, evenmin als het een exclusieve joodse zaak is.
- daar is Rachab, de niet joodse bordeelhoudster, die de twee verspieters van het beloofde land had helpen ontsnappen en die trouwde met een van die verspieters; de bordeel houdster wordt stammoeder van Jezus;
- en daar is dan Ruth, ook geen deel van het joodse volk maar een Moabitische vrouw uit een vijandig volk, de grootmoeder van koning David-
- en daar duikt dan ook de overspelige Bathseba op, om wie David een moord pleegde.

Zo ontwierp Mattheus de geslachtslijst van de Messias. Niks geen nobele gelovige mannen en niks geen raszuivere vrouwen. Hoofdstukken vol ontrouw, opdat wij ons niet buitengesloten zouden voelen

Maar wel in de tweede periode van 14 geslachten, bijna alle koningen van Israel en Juda, rijp en groen na elkaar. De stamboom van Jezus is van koninklijke komaf. Maar wat voor koningen? De meesten worden ontmaskerd als ontrouwe dienaren van God en het volk.

In onze zwakke momenten willen we wel graag dat God zou ingrijpen en heersen, maar als je de geschiedenis van heersers bestudeert dan bedenk je je nog wel twee keer. De koningen van het joodse volk worden door de profeten vaak hard aangepakt en door God veroordeeld en je zou verwachten dat ze zonder pardon uit het boek des levens zouden worden verwijderd, maar dat is niet het geval. Ze blijven, zelfs als ze door hun eigen gedrag roemloos ten onder gaan blijkbaar deel van Gods trouw aan zijn volk en ze blijven stamhouders van de Messias. Het geslachtsregister van Jezus is een familiealbum waar geen foto's van mislukte ooms en zussen worden uitgescheurd en ontbreken.

En zo gaat het ook in en na de ballingschap: er gebeurt van alles, er zijn rampen en misda-

den, het volk verdwijnt bijna uit de boeken, maar de lijn wordt niet verbroken. God reist mee met zijn volk en zijn mensen, of ze Hem nu willen of niet. De geslachten door. Dat wordt ons vanmorgen aangezegd: het gaat niet om God en individuen, het gaat om lange lijnen, waaraan God zijn trouw bewijst. Het gaat niet alleen om God en mij, of God en U. Het gaat over God en ons!
En zo tot op vandaag en tot hier. God reist mee, vier adventskaarsen lang.

Wij reizen niet met God mee, het is God die met ons meereist.!

En een klein gezelschap reist met hem mee. We proberen het verhaal van het kleine stalletje op die grote markt verder te vertellen. En om het te laten zien met kleine gebaren te midden van alle grote plannen en breed beleid.

En daarom doen we belijdenis, omdat God met onze hele geschiedenis verbonden wil zijn. En benoemen diakenen. Om het een beetje vorm te geven aan die trouw. En om vier kaarsen aangestoken te krijgen.

En om liedjes te leren zingen over een paar herders buiten de poort en een paar sterrenwielders van verre streken.

En om mensen het familiealbum te laten zien van dat kindje met al die ooms en tantes die niet deugen, maar wel zijn geborgen in de trouw van God. En op de achterste pagina staat een foto van de Wester, van ons als verhalenvertellers, die ons dingetje proberen te doen en die liedjes zingen over een klein stalletje met een kind waar de geschiedenis wordt gemaakt en beslist.

Amen